

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/522
KARAR NO : 2021/671
KARAR TR : 27/12/2021

ÖZET:Türkiye'de bulunan geçici koruma statüsündeki davacının geçici koruma kimlik belgesindeki hatalı anne isminin iptali ile gerçek annenin kaydı istemli nüfus hizmetlerine ilişkin davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk

K A R A R

Davacı: D.K.
Davalı: Gaziantep Valiliği

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, geçici koruma kimlik belgeli müvekkilinin Gaziantep ilinde bir hastanede doğum yapmasının akabinde doğum belgesi düzenleneceği sırada sehven kayıncıvalidesinin kimlik fotokopisini ibraz ettiği ve nüfus kaydında anne isminin hatalı yazıldığından bahisle geçici koruma kimlik belgesindeki anne adının düzeltilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Gaziantep 7. Asliye Hukuk Mahkemesinin 13/04/2021 tarihli ve E.2021/110, K.2021/199 sayılı kararı ile, "davacının Türk vatandaşı olmadığı ve düzeltilmek istenilen kaydın nüfus kaydı olmadığı, uyumsuzlukta idari yargının görevli olduğu" gerekçesiyle davanın dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmiştir. Bu karar, istinaf edilmeksizin 18/05/2021 tarihinde kesinleşmiştir.

3. Davacı vekili, aynı istemle bu kez idari yargı yerinde iptal davası açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. Gaziantep 1. İdare Mahkemesinin 30/06/2021 tarihli ve E.2021/396 sayılı ara karar ile, "Türkiye'de bulunan yabancılara ait kimlik bilgisine ilişkin bir kaydın düzeltilmesi uyumsuzluğunun nüfus mevzuatına göre çözümleneceğinden adli yargının görevli olduğu" kanaatiyle, görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve Uyuşmazlık Mahkemesi kararına kadar için ertelenmesine karar verilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

5. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"1. İdari dava türleri şunlardır:

a) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyumsuzluklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyumsuzluklara ilişkin davalar.

6. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 39. maddesi şöyledir:

"Mahkeme kararı olmadıkça, kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamaz."

7. 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun, Türk vatandaşları, doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve bunların altsoyları ile Türkiye'de bulunan yabancılara nüfus hizmetlerinin düzenlenmesine, yürütülmesine ve geliştirilmesine ilişkin esas ve usul hükümlerini kapsar."

8. 5490 sayılı Kanun'un "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde;

"-Aile: Aynı soydan olup, bir aile sıra numarası altında kayıtlı olan kişiler ile onların eş ve çocuklarını,

-Dayanak belgesi: Aile kütüğüne işlenen nüfus olaylarının dayanağı olan form, tutanak, mahkeme kararı, noter senedi, doğum veya ölüm raporu gibi resmî belgeler ile bunların yedeklerini,

- Nüfus kaydı: Aile kütüğüne işlenmiş kişisel bilgileri,

- Nüfus olayı: Doğum, ölüm, evlenme, boşanma, evlât edinme, tanıma, kayıt düzeltme, soybağının düzeltilmesi, gaiplik gibi kişisel durumlarda değişiklik meydana getiren olay,

- Nüfus hizmetleri: Nüfus olaylarına ve kişinin nüfusa ve yerleşim yeri adresine ilişkin bilgilerinin toplanmasına, nüfus kütüklerine geçirilmesine, korunmasına ve gerektiğinde tasnif edilerek değerlendirilmesine dair iş ve işlemleri,

- Yabancılar kütüğü: Kimlik numarası verilen yabancıların kayıtlarının elektronik ortamda tutulduğu kütüğü,

- Değerli kâğıtlar: Kimlik kartını, uluslararası aile cüzdanını ve mavi kartı," ifade ettiği belirtilmiştir.

9. 5490 sayılı Kanun'un "Yabancıların kayıtlarının tutulması" başlıklı 8. maddesi şöyledir:

"4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu kapsamındaki yabancılara kimlik numarası vermeye, bunları yabancılar kütüğüne kaydetmeye ve herhangi bir işlem sebebiyle Türkiye'de bir kamu kurumuna veya dış temsilciliklerimize müracaat eden yabancılara, talep etmeleri hâlinde yabancı kimlik numarası (YKN) vermeye Bakanlık yetkilidir. Diplomatik misyon mensupları bu hükmün kapsamı dışındadır.

Yabancı kimlik numarasının geçerlilik süresi, başvuru esnasında ve sonrasında istenilecek belgeler ile diğer hususlar İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir."

10. 5490 sayılı Kanun'un "Kayıt düzeltilmesi" başlıklı 35. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hatalar nüfus müdürlüğüne dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir."

11. 5490 sayılı Kanun'un "Nüfus davaları" başlıklı 36. maddesi şöyledir:

"Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usullere uyulur:

a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları (..) nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır.

b) Haklı sebeplerin bulunması hâlinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği hâlinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eşin ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir.

c) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder.

Kişilerin başkasına ait kaydı kullandıklarına ilişkin başvurular Bakanlıkça incelenip sonuçlandırılır."

12. 5490 sayılı Kanun'un "Maddî hatalar" başlıklı 38. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun 7 nci maddesinde sayılan aile kütüklerine tescil edilmesi gereken bilgilerden; dayanak belgesinde bulunduğu halde nüfus kütüklerine hatalı veya eksik olarak tescil edilen ya da hiç yazılmayan bilgiler veya mükerrer kayıtlar maddî hata kapsamında değerlendirilir. Bu tür maddî hatalar Genel Müdürlükçe ya da nüfus müdürlükleri tarafından düzeltilir veya tamamlanır."

13. 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"-Yabancı: Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişiyi,

-Yabancı kimlik numarası: 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu uyarınca yabancılara verilen kimlik numarasını," ifade ettiği belirtilmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk inceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/12/2021 tarihli

toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyumunun esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, geçici koruma kimlik belgesindeki hatalı anne isminin iptali ile gerçek annenin kaydı istemli istemiyle açılmıştır.

17. 5490 sayılı Kanun hükümleri uyarınca; nüfus kaydına ilişkin kimi işlemlerin yargısal, kimi işlemlerinse idari kararlarla yapılması esası benimsenmiştir.

18. 5490 sayılı Kanun'un 35. maddesinin birinci fıkrasında (§ 10), olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddi hataların nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltileceği; aynı Kanun'un 38. maddesinde (§ 12), aile kütüklerine tescil edilmesi gereken bilgilerden dayanak belgesinde bulunduğu halde nüfus kütüklerine hatalı veya eksik olarak tescil edilen ya da hiç yazılmayan bilgiler veya mükerrer kayıtların maddi hata kapsamında değerlendirileceği, bu tür maddi hataların Genel Müdürlükçe ya da nüfus müdürlükleri tarafından düzeltileceği veya tamamlanacağı yönündeki düzenlemeler, nüfus kayıtlarına geçen isimde yapıldığı belirtilen maddi hataların düzeltilmesi istemiyle açılan davalarda idari yargı görevli olduğu değerlendirilmiştir (benzer bir uyuşmazlıkta; Uyuşmazlık Mahkemesi, 03/05/2021, E.2021/210, K.2021/292).

19. Somut olayda ise, Türkiye'de yabancı olarak bulunan ve yukarıda anılan mevzuat hükümleri uyarınca geçici kimlik koruma belgesine sahip davacının herhangi bir maddi hatadan kaynaklanmayan ve Türkiye'de bulunan yabancıların nüfus hizmetlerine ilişkin olan(§ 7) kayıt düzeltme davasının(§ 10 - 11) adli yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurulduğunda; Gaziantep 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Gaziantep 7. Asliye Hukuk Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Gaziantep 1. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Gaziantep 7. Asliye Hukuk Mahkemesinin 13/04/2021 tarihli ve E.2021/110, K.2021/199 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

27/12/2021 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
Birol
SONER

Üye
Nilgün
TAŞ

Üye
Doğan
AĞIRMAN

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN